

Naiset seikkailevat avaruudessa.

Pariisin läheisyydessä olevalla Le Bourget'in lentokentällä tapahtui jokin aika sitten mitä nykyaikaisin näytelmä, joka alkusi näytti päättävän syvästi traagilliseen loppuun, mutta päättyi kuitenkin onnellisesti. Eräs nuori nainen oli aikonut päättää päivänsä, mutta tavalla, joka antaisi puheenaihetta monille ihmisille. Naisen aikomus elämänsä päättämiseen epäonnistui, mutta avasi historiallisella tavalla uran rohkeille naisille. Lyhykäisesti oli tapaus seuraava.

Nuori ja suosittu eokuvanäyttelijätär Luzette O'Nil oli kuoleman kautta menettänyt miehensä lyhyen ja onnellisen avioliiton jälkeen. Tämä menetyksen koski naiseen niin kipeästi, että hän ryhtyi suunnittelemaan itsemurhaa. Hän mietti mitä moninaisimpia keinoja aikeensa toteuttamiseksi, mutta hylkäsi ne yhden toisensa jälkeen, sillä teon täytyisi ehdottomasti olla jollakin tavoin näytelmällinen, kuten hänen elämänsäkin oli ollut. Lopuksi keksi hän keinon, jota ryhtyi heti toteuttamaan.

Eräänä päivänä saapui hän Le Bourget'in lentokentälle lähellä Pariisia, missä hän kohtasi tutun lentäjän, jonka kanssa oli joskus ollut lentoretkellä. Tältä lentäjältä pyysi nyt nainen lupaa suorittaa koneesta laskuvarjohypyn. Hänen aikomuksenaan oli tietystikin olla vetämättä aukaisijannuorasta, jolloin hän putoaisi kuin kivi ja ruhjoutuisi silmänräpäkässä. Luonnollisesti hän ei voinut puhua puheita lentäjälle mitään. Hiukan epäoivaltuaan antoi lentäjä suostumuksensa kauniille leskelle. Kone nousi korkeuksiin ja teki kierroksen Pariisin yläpuolella. Määrätyllä korkeudella teki Luzette sitten hypynsä. Mutta onnellinen sattuma teki kepposensa: laskuvarjo aukesi ja Luzette O'Nil liiteli ja laskeutui onnellisesti eräseen puistoon.

Tämä jännittävä elämys antoi ikäänkuin uutta virikettä hänen elämäänsä. Laskuvarjohyppy antoi uusia suunnitelmia ja ranskalainen lentoambulanssi on hänestä saanut yhden etevimmistä laskuvarjohyppääjistä, joka vuorostaan on opettanut monia kanssasariaan, joille sairaanhoitajattarina voi useinkin sattua välttämättömyyden pakosta tehdä tuollainen rohkea hyppy. Luzette on jälleen onnellinen ja täynnä pursuavaa elämänhalua. Hän on saanut uuden johtotähtensä elämälleen; laskuvarjo johdatti hänet aivan uuteen ammattiin ja näin kuolemanhyppy muodostui hänelle elämänhyppyksi.

Tämä elämäntarina tuntuu kuin sadulta, mutta se on kiistattomasti totta.

Laskuvarjohypyssä ei putoaminen ole suinkaan hauskaa, mutta heti kun laskuvarjo on auennut, on lento nautittavinta urheilua. Hyppyyn tarvitaan ennen kaikkea rohkeutta, ja sitä puuttuu useimmilta ihmisiltä. Hyvin monet eivät uskalla edes lentää, mutta vielä harvemmat laskuvarjohypyn. Kuitenkin kuuluu lentämisen apuneuvoihin, välttämättömyyksiin, taito vaaran hetkellä pelastautua juuri laskuvarjolla.

Kuten lentokoneella, on laskuvarjolla-

kin takanaan satojen vuosien kehitys ja kokeilu.

Varmuudella voidaan sanoa, että laskuvarjoja löytyi jo antiikin aikoina, mutta myöhemmin suunnitteli sitä Leonardo da Vinci 1495. Ensimmäinen todellinen laskuvarjohyppääjä oli venetsialainen Fausto Venanzio, joka n. vuonna 1600 teki uharohkeita hyppyjä erästä Venetsian kello-tornista ja teki ne aina ilman epäonneta. Hänen laskuvarjollaan oli kvadraattinen muoto ja oli se kankaasta valmistettu kahdeksalla kepillä. Hänen suurta menestystään on kuvaavana nimitys, joka hänelle annettiin: »lentävä ihminen», homo volans. — Ranskalainen Lenormand valmisti 1783 laskuvarjostimen suuren sateenvarjon muotoon, joka oli varustettu siitä riippuvalla korilla, jossa hän istui. Hän heittäytyi monet kerrat alas korkean talon katolta ja pääsi onnellisesti maahan. Erästä ilmapallostesta teki ensimmäisen laskuvarjohypyn ranskalainen Jacques Garnerin v. 1797. Hänen rouvansa Jeanne oli ensimmäinen lentävä nainen, ilmapallossa tietysti, ja niinmuotoin myöskin ensimmäinen nainen laskuvarjohyppääjänä. Mainittakoon myöskin, että Garnerin'in sisarentytär Elisa spesialisoitui laskuvarjohyppääjäksi 1800-luvulla. Tämä urhea tyttö suoritti kaiken kaikkiaan 39 hyppyä ilmapallostasta, jotka kaikki onnistuivat. Mielenkiintoista todella todeta, että jo 100 vuotta sitten oli naisia sekä lentäjinä että laskuvarjohyppääjinä!

Saksassa teki ensimmäisen laskuvarjohypyn naisista v. 1892 eräs neiti nimeltä Käthen Paulus. Tämä neiti elää vieläkin, mutta 70-vuotiaana mummuna ei hän luonnollisestikaan enää ryhdy nuoruutensa urotekoihin.

Maailmansotavuosina tuli laskuvarjosta vasta välttämätön apuväline lentäjille. Useita eri mallisia keksittiin, osa automaattisia, itseavautuvia. Monen monet ovat ne taistelulentäjät olleet, jotka ovat viime hetkellä pelastautuneet tuhoutuneesta koneestaan laskuvarjollaan. Ja melkein pä rinnan miesten kanssa ovat naisetkin osallistuneet sodassa laskuvarjohyppääjinä. On tapauksia, jolloin nainen on laskeutunut vihollisen alueelle, tutkinut ja valokuvannut vihollisen asemia, lentoasemia y.m. Mainittakoon samalla, että naisten ennätys on nykyisin yli 8,000 metriä venäläisellä Cloudin Schaktilla. Hän on etevin ja rohkein nainen, mitä tällä hetkellä Neuvosto-Venäjällä tunnetaan. Muutenkin ovat venäläiset kunnostautuneet laskuvarjohypillä. Heillä sanotaan olevan nykyisin n. 6,000 hyppääjää, jotka sodan syytyessä voivat laskeutua koneista vihollisen rintaman taakse. Myöskin lääkäreille ja sairaanhoitajattarille opetetaan Venäjällä laskuvarjohyppyä, ei yksistään sotaa varten, vaan rauhanajakaistakin toimintaa silmälläpitäen, jolloin kaukaisemille seuduille on tilaisuus täten saada pikaista apua. On ajan kysymys, milloin tätä Luzette O'Nil'in keksimää ideaa tullaan toteuttamaan useimmissa maissa.

Ajatuksen useamman hypystä samalla

kertaa ja samasta koneesta toteutti amerikkatar Almeda Balcock Texasista. Hän oppi keksintönsä, tehtyään n. 350 hyppyä eri paikoissa Amerikassa. Romantillisinta oli, että hän kerrankin hyppäsi lentokoneesta sulhasensa kanssa, käsi kädessä liidellen maata kohti.

Saksassa on, paitsi uranuurtajaa Käthen Paulusta, esiintynyt toinenkin rohkea nainen, nimeltä Elise Schneider. »Mitä mies osaa, sitä osaan minäkin», on hän sanonut, ja hän on tullut niin »ilmakärpäsen» puremaksi, että hän tuntee laskuvarjolla pudotessaan itsensä kuin paremmaksi ihmiseksi.» Laskuvarjohyppy täydentää sisäistä kokonaisuuttani, tekee ikäänkuin puhtaammaksi, ja tuntee ikäänkuin ei olisikaan tavallinen, maankamaralla elävä ihminen, vaan jotakin korkeampaa», on hän sanonut.

Hiukan romantiikkaa voidaan myöskin sekoittaa siihen innostukseen, millä naiset antautuvat rohkeisiin laskuvarjohyppyihinsä. Amor tietysti osallistuu yhtenä tekijänä ennätystehtailuun. Tässä yksi esimerkki. Viisi vuotta sitten Rumaniasa, Bukarestissa, oli eräs nuori tyttö, rikas ja kaunis, neiti Braescu. Hän oli rakastunut eräseen luutnanttiin, joka palveli lentojoukoissa. Luutnantti lienee suhtautunut hieman kylmäkösti nuoreen naiseen.

Tapahtui sitten eräänä päivänä, että pienessä seurapiirissä keskusteltiin naisista ja lentämisestä ja luutnantti virkahti halveksivasti naisen mahdollisuuksista lentäjänä:

— Järjestäkää esimerkiksi ennätysten tavoittelu naisille laskuvarjohypyssä. Uskon, että siitä muodostuisi ilveilyä!

Neiti Braescu ei sanonut huomautukseen mitään, mutta hän oli saanut aatteen. Hänen täytyi antaa nuorelle luutnantille hyvä opetus, ja se tapahtuisi laskuvarjohypillä. — Vuonna 1931 omisti saksatar Lola Schröter ennätysten, joka oli 4,400 metriä. Lolalla oli takanaan useamman vuoden harjoitus, kun taas neiti Braescu ei ollut tehnyt ainoatakaan hyppyä. Mutta hänellä oli luja tahto, ja hänellä oli rakas luutnanttinsa, jonka omahyväisyydelle piti antaa pieni korvapuusti. Mitä nainen tahtoo, tahtoo Jumalakin, sanotaan. Hän hankki itselleen laskuvarjon ja asialleen erään myötätuntoisen lentäjän. Sitten nousiin 6,000 metrin korkeuteen ja neiti Braescu teki sieltä huikean avaruustonsa. Se muodostui vaikeaksi hypyksi tottumattomalle työlle. Kun hän lopulta tuli alas, oli hän tiedoton. Ennätys oli lyöty ja hänestä tuli päivän sankaritar Rumaniasa. Ja kaikkein parasta hänelle oli, että luutnantti tuli »käännettyksi» hänen edesottamuksestaan ja meni hänen kanssaan kihloihin. Mutta se, joka ei asiankulusta ollut lainkaan tyytyväinen, oli saksatar Lola Schröter, hän, jolla ennätys oli ollut sitä ennen.

— Totisesti! Sellaisen, joka tahtoo kihloutua jonkun luutnantin kanssa, ei tarvitse mennä niin pitkälle, että sen eteen täytyisi avata laskuvarjo, virkkoi Lola myrkyllisesti.

Ja nyt ryhtyi Lola toimenpiteisiin lyödäkseen neiti Braescun ennätysten. Hän teki kuukausia kestäviä kokeita ja eräänä

kesäpäivänä 1932 seurasi hän erästä konna, joka starttasi Kielistä, 7,350 metrin korkeudesta teki hän sitten hyppynsä. Laskuvarjo avautui. Ilma ei ollut suotuisimpia ja niinpä hän tuulen mukana siirtyi n. 45 km tarkoitettulta laskeutumispalkalta ja aikaa kului kaikkiaan 28 min. Mutta yritys onnistui! Ennätys oli taas hänellä, eikä neiti Braescusta ole kuulunut myöhemmin mitään. Ennätystä on tosin vuodesta vuoteen parannettu ja etupäässä ovat kilvoitelleet amerikattaret ja venakot.

Hiljakoin on rouva Lola Schröter kirjoittanut kirjan lentoelämyksistään nimellä »150 Fallschirm-Absprünge». Siinä hän kertoo mielenkiintoisia ja jännittäviä asioita seikkailuistaan lyhyissä, mutta rikkaissa lennoissaan ilmassa.

Hän syntyi v. 1906 ja oli pieni kuin nuke. Vielä 14-vuotiaana oli hän kasvanut niin hitaasti, että hänen päänsä juuri ja juuri ylettyi pöydänreunaan saakka. Täysi-ikäisenä oli hänen mittansa 1,44 m, eikä ole koskaan painanut enempää 50 kiloa. Tällä pienellä nukella oli lapsuudessaan hyvin heikko ja sairaallinen ruumiinrakente. Hänen täytyi lopettaa koulunsa aikaisin, antautui konttorialalle, mutta tulen päällikön taholta »morkatuksi», heitti hän konttorin, matkusti kotiin ja ryhtyi nyt miettimään uutta ammattialaa 17-vuotiaana. Eräänä päivänä laittoi hän ilmoituksensa sanomalehteen, lisäten ikäänsä yhdellä vuodella:

»Nuori, 18-vuotias, neiti etsii työtä jossakin urheilullisessa ammatissa. Vastaus jne.»

Yksi ainoa vastaus saapui, sekin vai kuttaen kovin mystilliseltä. Eräs laskuvarjohankkija tahtoi saada nuoren esittelijän viimeisimmälle mallilleen, tahtoen täten hankkia itselleen rahaa ja mainostusta. Ja Lola antoi pettää itseään, saadessaan vain 10 % siitä, mitä hänen työnantajansa ansaitsi. Sitäpaitsi sai hän tehdä kolme ensimmäistä hyppyään aivan ilmaiseksi ja luvata ettei työskentelisi yhdellekään toiselle liikkeelle. Ja niin alkoivat pienen nukan alashypyt. Avarahkossa salissa opetettiin hänelle ensin aakkoset. Vähän myöhemmin sai hän tehdä kokeiluja eräissä

puistossa telineiltä hypäten. Harjoitukset olivat hyvin järjestelmällisiä. Sitten eräänä toukokuun päivänä 1925 tapahtui ensimmäinen koehyppy Paderbornissa. Hänen nimensä oli todellisuudessa Anna Katarina, mutta liike kastoit hänet nimelle »Lola», joka vaikutti mielenkiintoisemmalta. Kun eräs avustaja lentokentällä kysyi häneltä, kuinka monta kertaa hän oli jo hypännyt, vastasi Lola välinpitämättömästi:

— Tjaah, noin tuhatkunta kertaa...

Itse asiassa hän ei ollut vielä kertakaan nähnyt aivan läheltä edes lentokonetta, vielä vähemmän ollut ylhäällä ilmassa.

Ensimmäisellä hypyllään sinervään avaruuteen tunsikin hän käsittämätöntä avuttomuutta, mutta että olisi ollut samalla hengenvaarassa ei hän uskaltanut ajatella. Tuuli kuljetti häntä paljon sivulle päin, ja kun hän katseli alaspäin, huomasi hän laskeutuvansa eräaseen kalkki-kaivannon syvään kuiluun, missä työmiehet työskentelivät huomaamatta hänen tuloaan. Sitten kaikui kova »halloo»-huuto ja eräs työmiehiä huusi ihmeissään:

— Mutta eihän se olekaan mikään poika, vaan likka, joka tulee taivaasta!

Työmiesjoukko ympäröi Lolan, hänet nostettiin ylös ja vietiin riemusaatossa lentokentälle. Eihän tapahdu, että joka päivä taivaasta lentää 18-vuotias tyttö keskelle työmaata!

Ensimmäinen hyppy onnistui siis verrattain hyvin, sen jälestä on mennyt pahemminkin. Lola itse kertoo kuinka hän useastikin on pudonnut johonkin puuhun, jossa on repinyt vaatteensa ja kasvonsa. Sadanviidennenkymmenennen hyppynsä teki hän joulunaikaan — ja sattui putoamaan suureen joulukuuseen! Kuin pieni Kristuslapsi istui hän korkealla latvassa, kun hätään rientäneet pelastajat saapuivat paikalle.

Hänen kolmastoista hyppynsä oli päättyä myöskin huonosti. Hän hypäsi 600 metrin korkeudelta, mutta varjo ei ollutkaan aueta ennenkuin vasta 100 metriä maasta.

Kuoleman kylmät kädet tahtovat usein tarttua luisevilla sormillaan rohkeisiin hypääjiin. Kaikki valmistelut hyppyyn

on tehtävä mitä huolellisimmin. Varjo ja köydet täytyy tarkistaa pienimpiä yksityiskohtia myöten. Useimmat onnettomuudet ovat tapahtuneet tarvekevirheistä, kuten kosteuden turmelemasta kankaasta ja viallisista vetonuorista. Toisinaan ei varjo tahdo aueta ja onnettomuus tapahtuu auttamattomasti. Mutta välistä voi ihmekin pelastaa. Siten tapahtui esim. Lolan opettajalle, joka hypäsi 1,200 metrin korkeudesta. Varjo ei auennut ja hän putosi maahan kuin kivi. Mutta sattui niin onnellisesti, että hän putosi eräälle niitylle lintulammikkoon, satutti itsensä pahasti, mutta elää vielä tänä päivänä. Pari, kolme saksalaista naista on saanut täten surmansa. Ella Tussma putosi alas Rheiniin ja hukui, Ella Tauer ja rouva Erna Kröhl eivät saaneet varjoaan auki.

Sekä katselijoille että hypääjille itselleen ovat ne sekunnit jännittävimpiä, jotka kuluvat vähää ennen ja jälkeen hyppyä koesta. Tuollainen ammatti ei missään tapauksessa sovellu heikkohermoisille, vaan rauhallisuutta ja tahtoa — voittoa. Lentäminen on monin verroin turvallisempaa kuin laskuvarjolla hypääminen. Monet etevätkin lentäjät ovat avoimesti sanoneet: »Lentämisen suoritan minä mielelläni kaikenlaisilla ilmoilla — mutta hypätä laskuvarjolla, ei siihen en ryhdy!»

Tämä tunneilmaisu on helposti ymmärrettävissä. Tarvitaan kerrassaan yliluonnolliset hermot pysyäksään täysin tyynenä tilanteessa, jolloin tuntee vain vajoavansa, vajoavansa... Vasta sitten kun laskuvarjolla suoritettut hypyt lakkaavat olemasta jonkinlaisia akrobatiaa, kun ne voidaan taatusti huolettomasti, turvallisien mielin tehdä huimaavista korkeuksista saa se täyden kannatuksensa ja varmaa on, että silloin uskaltavat jo sellaisetkin henkilöt lentokoneeseen, joilla vielä on vissi pelko lentämistä ja ilmojen vaaroja vastaan. Mutta ennenkuin se aika lähitulevaisuudessa koittaa, on meidän kunnioituksella nostettava hattua niille rohkeille miehille ja nuorille naisille, jotka ovat tätä sataprosenttista urheilua harjoittaneet ja täten vieneet yhtä jokapäiväisen elämäme pelastuskeinoa eteenpäin.

V. N.